

سازمان آموزش پرورش استثنایی

اختلالات گفتار و زبان

دبستانی

آشنایی با در کودکان پیش دبستانی

۵. در مورد آن چه که روزها انجام می دهد یا احساس می کند و یا می شود، صحبت کنید.
۶. بیان داستان و ارائه ی اطلاعات از جانب آن ها را تشویق کنید.
۷. کودک را به زور وادار به صحبت کردن نکنید.
۸. کتاب های مناسب کودکان را شناسایی کرده و آن ها را با صدای بلند برایش بخوانید.
۹. برای کودکان سرود بخوانید و از موسیقی استفاده کنید. یادگیری سرودهای جدید به او کمک می کند تا واژه های جدیدی را یاد بگیرد، مهارت های مربوط به حافظه و مهارت های گوش دادن را مورد استفاده قرار دهد و برای بیان افکار خود از واژه های جدید کمک بگیرد.
۱۰. در مورد آن چه فرزندان می گوید، توضیح بیشتری بدهید. برای مثال: واژه عروسک، شما می توانید بگویید: عروسک چوبی ات را می خواهی؟
۱۱. با فرزندان زیاد صحبت کنید. در حالی که مشغول انجام کار هستید، برایش توضیح دهید که چه می کنید.
۱۲. برای مسافرت و گردش خانوادگی برنامه ریزی نمایید. تجرب جدید این فرصت را در اختیار شما قرار می دهد که در مورد قبل، بعد و جریان گردش خانوادگی صحبت کنید.
۱۳. عکس های خانوادگی را تماشا کرده و درباره ی آن ها با هم صحبت کنید.
۱۴. هرگاه کودکان صحبت می کنند، به آن ها پاسخ دهید. این عمل باعث تشویق آن ها به حرف زدن می شود. از او زیاد سوال بپرسید.
۱۵. به همراه کاربرد واژه ها از اشاره نیز استفاده نمایید.
۱۶. از اشتباهات دستوری او انتقاد نکنید. در عوض سعی کنید، با بیان درست جمله ها، الگوی صحیح دستوری را در اختیارش قرار دهید.
۱۷. با کودک بازی کنید و درباره ی اسباب بازی ها و نوع بازی او که در حال انجامش هستید، صحبت نمایید.
۱۸. کودک را وادار کنید، با کودکانی که از نظر کلامی از او بهترند، بازی کند.

۳ تا ۴ سالگی:

- بتواند داستانی را تعریف کند.
- طول جمله هایش در حدود ۴ تا ۵ واژه باشد.
- از زمان گذشته استفاده نماید.
- خزانه ی لغاتی در حدود ۱۰۰۰ واژه باشد.
- نام خانوادگی خود را بشناسد.
- نام خیابان را بداند.
- چند سرود کودکانه را از بخواند.

۴ تا ۵ سالگی:

- طول جمله هایش در حدود ۴ تا ۵ واژه باشد.
 - خزانه ی لغاتی در حدود ۱۵۰۰ واژه باشد.
 - رنگ ها و طرح ها را تشخیص دهد.
 - از کلمه های پرسشی "چرا" و "چه کسی" زیاد استفاده کند.
- ۵ تا ۶ سالگی:
- طول جملاتش در حدود ۵ تا ۶ واژه باشد.
 - خزانه ی لغاتی در حدود ۲۰۰۰ واژه باشد.
 - بتواند به شما بگوید که اشیاء از چه ساخته شده اند.
 - با روابط فضایی مانند بالا و دور آشنا باشد.
 - بتواند ۱۰ شیء را بشمارد.
 - دست چپ و راستش را بشناسد.
 - از انواع جمله ها استفاده کند.

پیشنهادهایی به منظور کمک به رشد گفتار و زبان کودکان:

۱. از بدو تولد، با فرزندان صحبت کنید. حتی نوزادان نیز از شنیدن گفتار دیگران بهره می برند.
۲. به سر و صدا و غان و غون فرزندان پاسخ دهید.
۳. با فرزندان بازی های ساده ای مانند "نالی موشه" را بازی کنید.
۴. به صحبت های فرزندان توجه کرده و هنگام صحبت با شما، به او نگاه کنید.

- صحبت کردن بخش مهمی از فعالیت های انسان است. در زندگی با افرادی روبه رو

می شویم که در صحبت کردن دچار مشکل بوده و نمی توانند از طریق گفتار طبیعی با دیگران ارتباط برقرار کنند. این افراد ممکن است از هوش سرشاری نیز برخوردار باشند اما مشکلات گفتار و زبان آنان بر پیشرفت تحصیلی، رشد شخصیتی و رشد اجتماعی شان تأثیری گذارد. در بحث اختلالات ارتباطی، همواره دو اصطلاح یا مفهوم گفتار و زبان به جای هم و یا به معنی هم به کار برده می شوند. لازم است ابتدا با این دو مفهوم بیشتر آشنا شویم و آن ها را مستقل از یکدیگر در نظر بگیریم.

اصطلاح زبان، به طور معمول، به تمام اشکال و انواع ارتباطات انسانی اطلاق می شود که در مورد بازگو نمودن افکار و احساسات از طرق مختلف مانند نوشتن، گفتن، خواندن، به کارگیری دستور و قواعد زبان، تغییرات چهره، آداها و ... به کار می رود. لذا گفتار یا تکلم تنها بخشی از زبان است که به شکل اصوات و کلمات دیده می شود.

با توجه به دو مفهوم فوق، می توان اختلالات ارتباطی را در دو گروه اصلی طبقه بندی نمود:

(۱) اختلال زبان:

عبارت است از دریافت، فهم و بیان کلمات و بکار بردن قواعد و کارکرد زبانی و مهارت های گفتاری یا نوشتاری، آوایی و ... به صورت غیرعادی یا ناهنجار.

این اختلال ممکن است شامل یک یا چند نارسایی در زمینه های شناسایی واجها، تک واژه ها، تشخیص معانی، ترکیب یا نحوشناسی و درک اجزای تشکیل دهنده ی نظام زبانی باشد.

(۲) اختلالات گفتاری:

گفتار را موقعی می توان غیرطبیعی تلقی کرد که با گفتار سایر افراد جامعه چنان متفاوت باشد که به خودی خود جلب توجه کرده و در فرایند ارتباط مزاحمت ایجاد نماید و باعث ناراحتی گوینده و شنونده شود. به این ترتیب، گفتار نارسا، گفتاری است که غیرواضح و نامفهوم باشد.

اختلالات گفتاری، از نظر شدت متفاوت اند و می توان آن ها را از نوک زبانی صحبت کردن خفیف تا تردیهای گفتاری مانند: تولید صداهای گفتاری به صورت اشتباه، تولید صدای اضافه هنگام صحبت کردن، مکث ها و لکنت های شدید، متفاوت دانست. بعضی از اختلالات گفتار و زبان در اثر کم شنوایی، فلج مغزی و دیگر اختلالات مغزی، عصبی و عضلانی، آسیب های شدید سر، بیماری های ویروسی، نارسایی هوشی، محرومیت های محیطی، غفلت یا طرد شدگی، مصرف داروهای خاص، آسیب های جسمانی مانند شکاف لب یا شکاف کام، استفاده ی نامناسب از تارهای صوتی و الگوهای نامناسب گفتار و زبان ایجاد شود. البته گاهی نیز علت به طور کامل مشخص نیست. به عبارت دیگر، اختلالات گفتار و زبان رشد ناهنجار زبان را توصیف می کنند. تأخیر در گفتار و زبان و اختلالات مربوط به آن، شایع ترین مشکل تحولی در بین کودکان پیش دبستانی است.

اگر کودک پیش دبستانی شما در زمان مناسب به ویژگی های زیر دست نیافت، لازم است به متخصص گفتار و زبان مراجعه کنید:

۲ تا ۳ سالگی:

- قسمت های مختلف بدن را تشخیص دهد.
- به جای اسم خود از ضمیر من استفاده کند.
- از اسم و فعل استفاده نماید.
- خزانه ی لغات او در حدود ۴۵۰ واژه باشد.
- جمله های کوتاه به کار برد.
- ۳ تا ۴ رنگ را با یک دیگر جور کند.
- مفهوم کوچک و بزرگ را بداند.
- گوش دادن به داستان های تکراری را دوست داشته باشد.